

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากไม่น้อยมุ่งที่จะพัฒนาอุตสาหกรรม เพราะเห็นว่าประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนานั้นด้วย ปัญหาที่ประเทศไทยประสบอยู่ในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมเช่นเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ก็คือปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ และปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลอันสืบเนื่องมาจากดุลการค้าขาดดุล วิธีที่รัฐบาลใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการใช้นโยบายการคุ้มครองและส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศไทย เพื่อที่จะสามารถผลิตสินค้าทดแทนสินค้านำเข้าและผลิตเป็นสินค้าเพื่อส่งออกได้ จะเห็นว่าปัญหาดังกล่าวทั้งสองประการมีความสัมพันธ์กันเมื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งแล้วก็จะส่งผลไปยังอีกปัญหาหนึ่งเป็นลูกโซ่ อาจจะกล่าวได้ว่านโยบายต่างๆ ของรัฐบาลที่ใช้ในการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมได้แก่ ระบบภาษีอากร การควบคุมสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออก นโยบายการควบคุมราคาสินค้า การส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ การให้สินเชื่อ การช่วยเหลือสินค้าส่งออก การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น นโยบายต่างๆ เหล่านี้มีผลทางด้านคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่อุตสาหกรรมไทย เพื่อให้การศึกษานี้ชัดเจนยิ่งขึ้นเราจะมาพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาโดยการแยกพิจารณาตาม โครงสร้างใหญ่ๆ ดังนี้

1) *โครงสร้างผลผลิต* ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมาโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยได้เปลี่ยนจากภาคเกษตรนำภาคอุตสาหกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมนำภาคเกษตรกรรม และความแตกต่างดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นต่อไปในเวลาต่อมา พิจารณาจากตาราง 1.1 ในปี 2533 ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อ GDP ร้อยละ 13.6 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 27.8 ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการส่งออกได้เพิ่มบทบาทมากขึ้นและส่งผลให้การขยายตัวโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว พิจารณาจากตาราง 1.2 จะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมต่อมูลค่าการส่งออกรวมได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.4 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 75.1 ในปี 2533 นอกจากนี้โครงสร้างสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกได้เปลี่ยนจากการส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบเป็นอันดับที่สองรองจากการส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมเบามาเป็นการส่งออกสินค้าทุน โดยที่สัดส่วนการส่งออกสินค้าทุนต่อมูลค่าการส่งออกรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงปี

2523-2533 ในขณะที่สัดส่วนดังกล่าวในอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบมีแนวโน้มลดลง ลักษณะของอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเชื่อมโยงไปข้างหน้าลงมาโดยตลอด ยกเว้นอุตสาหกรรมสินค้าทุนซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงไปข้างหน้าหลังมาตั้งแต่ปี 2523 แต่กลับเปลี่ยนเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเชื่อมโยงไปข้างหน้าในปี 2533 ทั้งนี้เนื่องจากได้มีอุตสาหกรรมประเภทใหม่ๆเกิดขึ้น เช่น งานคววมเทียม หลอดภาพโทรทัศน์สี คอมพิวเตอร์ เครื่องประกอบและอุปกรณ์ผสมสาย โทรศัพท์ เป็นต้น โดยที่อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศได้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2539)

ในส่วนของคุณค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตหรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี พิจารณาจากตาราง 1.1 พบว่าคุณค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตรวมของทุกสาขาการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตลอดช่วงปี 2523-2533 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.6 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 49.2 และ 51.8 ในปี 2528 และ 2533 ตามลำดับ สาขาเกษตรและบริการเป็นสาขาที่มีค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นโดยตลอด และส่งผลให้คุณค่าสัมประสิทธิ์รวมของทุกสาขาการผลิตเพิ่มขึ้น ส่วนสาขาอุตสาหกรรมมีค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตลดลงในปี 2528 และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2533 สาเหตุที่สำคัญได้แก่ ในปี 2528 บางอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โดยมีการใช้ปัจจัยการผลิตทดแทนกัน เช่น การผลิตไฟฟ้าและปูนซีเมนต์มีการใช้ก๊าซธรรมชาติแทนน้ำมันเตา การผลิตผงชูรสใช้สูตรแป้งมันสำปะหลังแทนกากน้ำตาล เป็นต้น ส่วนการที่คุณค่าสัมประสิทธิ์เพิ่มขึ้นในปี 2533 เนื่องจากอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าทุนมีการพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้ามากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2539)

ตาราง 1.1 โครงสร้างผลผลิตและการส่งออก

หน่วย : ร้อยละ

	2523	2528	2533
1.โครงสร้างผลผลิต (วัดจากมูลค่าเพิ่มประจำปี)	100.0	100.0	100.0
สาขาเกษตร	20.6	19.1	13.6
สาขาอุตสาหกรรม	21.7	22.5	27.8
สาขาบริการ	48.6	49.4	48.6
2. โครงสร้างการส่งออก	100.0	100.0	100.0
สาขาเกษตร	6.3	2.8	1.8
สาขาอุตสาหกรรม	70.4	70.4	75.1
สาขาบริการ	21.9	25.2	22.4
3. ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิต	47.6	49.2	51.8
สาขาเกษตร	25.1	33.0	32.3
สาขาอุตสาหกรรม	68.2	65.5	68.1
สาขาบริการ	28.4	32.9	33.2

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 1.2 มูลค่าและโครงสร้างการส่งออก

หน่วย : ล้านบาท

	2523		2528		2533	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1. สาขาเกษตร	10,023	6.3	6,816	2.8	13,445	1.8
2. สาขาเหมืองแร่	2,004	1.2	3,277	1.4	4,941	0.7
3. สาขาอุตสาหกรรม	111,334	70.4	169,869	70.4	559,619	75.1
3.1 อุตสาหกรรมเบา	69,700	44.1	125,417	52.0	368,818	49.5
3.2 อุตสาหกรรมวัตถุดิบ	30,930	19.1	26,754	11.1	55,432	7.4
3.3 อุตสาหกรรมสินค้าทุน	10,704	6.8	17,698	7.3	135,368	18.2
4. สาขาไฟฟ้า-ประปา	266	0.2	695	0.3	375	0.1
5. สาขาก่อสร้าง	0	0.0	0	0.0	0	0.0
6 สาขาบริการ	34,594	21.9	60,761	25.2	166,592	22.4
รวม	158,221	100.0	241,418	100.0	744,972	100.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตาราง 1.3 โครงสร้างอุปสงค์ขั้นสุดท้าย

หน่วย : ล้านบาท

	2523		2528		2533	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
1.การอุปโภคบริโภค	586,870	61.7	836,207	62.0	1,534,416	47.3
2.การลงทุนและการส่งออก	341,640	35.9	482,678	35.8	1,654,894	51.0
3.สินค้าคงเหลือ	22,096	2.4	29,818	2.2	56,752	1.7
รวม	950,607	100.0	1,348,703	100.0	3,246,062	100.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) โครงสร้างอุปสงค์ขั้นสุดท้าย ได้เปลี่ยนจากการที่การบริโภคของครัวเรือนและภาครัฐบาลเคยมีบทบาทสูงที่สุด โดยมีสัดส่วนมูลค่าการใช้จ่ายของครัวเรือนและภาครัฐบาลต่อมูลค่าอุปสงค์รวมสูงถึงร้อยละ 61.7 ในปี 2523 แต่กลับลดบทบาทลงเหลือเพียงร้อยละ 47.3 ในปี 2533 (ตาราง 1.3) ในขณะที่การส่งออกและการลงทุนมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ โดยมีสัดส่วนมูลค่าการลงทุนและมูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าอุปสงค์รวมสูงถึงร้อยละ 51.0 ในปี 2533 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนการบริโภคของครัวเรือนและภาครัฐบาลรวมกัน

3) โครงสร้างการพึ่งพาต่างประเทศ พิจารณาจากตาราง 1.4 ได้ดังนี้

(1) สัดส่วนมูลค่าการค้าต่างประเทศต่อผลผลิตรวม (GDP) มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.5 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 75.7 ในปี 2533 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการค้าต่างประเทศมีบทบาทและความสำคัญอย่างมากต่อการกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(2) สัดส่วนวัตถุดิบนำเข้า สัดส่วนการใช้วัตถุดิบนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเกือบทุกสาขาการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบนำเข้าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.9 ในปี 2523 เป็นร้อยละ 26.2 ในปี 2533 อุตสาหกรรมที่มีการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศมากขึ้นได้แก่อุตสาหกรรมผลิตสินค้าทุน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า แผงวงจรไฟฟ้า อุปกรณ์สื่อสาร โทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539)

(3) รายได้สุทธิจากการส่งออก มีแนวโน้มลดลงในเกือบทุกสาขาการผลิตทั้งนี้ เนื่องจากสัดส่วนของการพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศได้เพิ่มมากขึ้นมาโดยตลอด โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาที่มีรายได้สุทธิจากการส่งออกลดลงมากที่สุดและลดลงตลอดช่วงปี 2523-2533 โดยลดลงจากร้อยละ 79.8 ในปี 2523 เหลือเพียงร้อยละ 66.2 ในปี 2533 อย่างไรก็ตาม การที่สัดส่วนรายได้สุทธิจากการส่งออกมีแนวโน้มลดลงนับเป็นเรื่องปกติของขบวนการพัฒนา

อุตสาหกรรมซึ่งจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบนำเข้าในสัดส่วนที่สูงขึ้น แต่สิ่งที่สำคัญก็คือรัฐบาลควรให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในสัดส่วนที่สูง เพื่อก่อให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมภายในประเทศอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตาราง 1.4 โครงสร้างการพึ่งพาต่างประเทศ

หน่วย : ร้อยละ

	2523	2528	2533
1.สัดส่วนมูลค่าการค้าต่างประเทศต่อ GDP	54.5	49.2	75.7
การนำเข้า	30.4	23.3	41.6
การส่งออก	24.1	25.9	34.1
2.ค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตนำเข้า	10.6	10.5	15.3
สาขาเกษตร	2.5	4.8	5.2
สาขาอุตสาหกรรม	17.9	17.3	26.2
สาขาบริการ	4.0	5.4	4.8
3.รายได้สุทธิจากการส่งออก	82.1	80.5	70.9
สาขาเกษตร	93.9	91.4	90.4
สาขาอุตสาหกรรม	79.8	79.3	66.2
สาขาบริการ	85.5	82.3	84.5

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

Pribisch (1959) ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มของราคาสินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าขั้นปฐม (primary goods) ได้ข้อสรุปว่าราคาสินค้าอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ในขณะที่ราคาสินค้าขั้นปฐมมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลงเพราะอุปสงค์ของโลกที่มีต่อสินค้าเหล่านี้มีแนวโน้มลดลง และต้องเผชิญกับนโยบายพึ่งตนเองของประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ

ในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม เพื่อปรับดุลการชำระเงินและเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ประเทศนั้นจำเป็นต้องใช้นโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าเพื่อลดปริมาณสินค้านำเข้า อาจจะมีผู้สงสัยว่าทำไมประเทศไม่แก้ปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลโดยใช้นโยบายส่งเสริมการส่งออกเป็นหลักที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าอัตราการเพิ่มของอุปสงค์ของสินค้าส่งออกน้อยกว่าอัตราการเพิ่มของอุปสงค์ของสินค้านำเข้า และเป็นงานง่ายที่จะหาตลาดสำหรับสินค้าทดแทนการนำเข้า เพราะตลาดภายในประเทศซึ่งเคยเป็นตลาดของสินค้านำเข้าจะกลายเป็นตลาดของสินค้าทดแทน ส่วนสินค้าส่งออก

ของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรมีความยืดหยุ่นของอุปทานต่ำ เพราะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศรวมทั้งเทคโนโลยีที่ยังไม่ค่อยพัฒนาเท่าที่ควร และประสบกับปัญหาของการแข่งขันในตลาดโลก นอกจากนี้อุตสาหกรรมเพื่อทดแทนสินค้านำเข้ายังก่อให้เกิดการจ้างงานและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตามการใช้นโยบายทดแทนสินค้านำเข้าก็มีผลเสียเนื่องจากตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็กเกินกว่าที่จะขยายขนาดของการผลิตให้มีขนาดใหญ่เพื่อใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและยังก่อให้เกิดการผูกขาดเพราะไม่มีการแข่งขันจากต่างประเทศ ทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตและเป็นผลเสียต่อผู้บริโภคที่ต้องซื้อสินค้าในราคาแพงแต่คุณภาพต่ำ แต่อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยก็ได้ใช้นโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมในการผลิตเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าควบคู่ไปกับนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดยให้ความสำคัญแก่นโยบายการส่งเสริมการส่งออกมากยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการส่งออกได้แก่มาตรการต่างๆ ดังนี้ การยกเว้นหรือลดอัตราภาษีสำหรับปัจจัยการผลิตของสินค้าที่ส่งเข้ามา การคืนเงินภาษีการให้ส่วนลดอื่นๆ และการให้เงินอุดหนุน เป็นต้น

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ นโยบายที่ใช้คือนโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ (protection of domestic industries) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ มาตรการทางด้านภาษี และมาตรการที่มีใช้ภายใน (tariff and non-tariff measures) มาตรการทางด้านภาษีได้แก่ อัตราภาษีอากร มาตรการที่มีใช้ภายในได้แก่ การควบคุมการนำเข้า การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยน การให้เงินอุดหนุนสินค้าส่งออก เป็นต้น จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะทำให้เราได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอุตสาหกรรมไทย อันเป็นผลมาจากนโยบายการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ พร้อมทั้งแนวทางเสนอแนะปัญหาและปรับปรุงหรือแก้ไขเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาอัตราการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อที่จะพิจารณาว่าแต่ละอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้รับการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรมแตกต่างกันอย่างไร
2. ศึกษาผลของนโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าของรัฐบาล ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมในประเทศไทย
3. ศึกษาผลของนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกของรัฐบาล ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกของประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้จะทำให้เราทราบถึงการคุ้มครองอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าของแต่ละประเภทว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศไทยอย่างไร โดยเฉพาะผลของการคุ้มครองอุตสาหกรรมชนิดนั้นที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมในประเทศไทยที่มีผลต่อปัจจัยการผลิต (input) และผลผลิต (output) ผลของการส่งเสริมอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกที่มีผลต่อการส่งออกของประเทศไทยทำให้เราทราบถึงอุตสาหกรรมประเภทใดที่ได้รับประโยชน์และมีความสามารถในการแข่งขันที่สูง รวมทั้งการเปรียบเทียบนโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมในการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าและนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกว่านโยบายใดที่ให้ประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลของการวิเคราะห์เหล่านี้จะทำให้เราได้แนวทางเสนอแนะปัญหาและการแก้ไขหรือปรับปรุงเกี่ยวกับนโยบายการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาถึงนโยบายการคุ้มครองและมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมของไทย การศึกษานี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์และคำนวณของ Corden (1971) โดยที่นโยบายการคุ้มครองอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าชนิดใดๆ ชนิดหนึ่งนั้น ใช้แนวคิดจากทฤษฎี effective rate of protection มาใช้ในการศึกษาเพื่อดูผลของการเปลี่ยนแปลงที่กระทบถึงโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าชนิดนั้น ส่วนนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมการส่งออกใช้แนวคิดทฤษฎี effective rate of promotion ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎี effective rate of protection เพื่อที่จะใช้ในการศึกษาถึงผลของนโยบายการส่งเสริมการส่งออกที่มีผลต่ออุตสาหกรรมการส่งออกประเภทใดบ้างที่ได้รับประโยชน์และมีความสามารถในการแข่งขันสูง ในการศึกษาเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ข้อมูลในตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทยของปี 2523, 2528 และ 2533 ซึ่งเป็นตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปีล่าสุดของประเทศไทย

1.5 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือข้อมูลที่มีผู้จัดทำหรือรวบรวมไว้แล้ว แหล่งข้อมูลดังกล่าวได้จากหน่วยงานราชการและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้รวบรวมไว้มีแหล่งที่มาดังนี้

1. ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของประเทศไทยปี 2523,2528 และ 2533 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. มูลค่าสินค้านำเข้าและส่งออก ราคาสินค้านำเข้า (c.i.f.) และราคาสินค้าส่งออก (f.o.b.) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสถิติการค้าระหว่างประเทศ กรมศุลกากร
3. มูลค่าการผลิตของสินค้าแต่ละชนิด เก็บรวบรวมข้อมูลจากกองบัญชีรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
4. อัตราภาษีศุลกากร เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารพิกัดอัตราภาษีศุลกากร กรมศุลกากร
5. นโยบายการค้า เช่น การให้สิทธิพิเศษของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การควบคุมสินค้านำเข้าและส่งออก การให้เงินอุดหนุนสินค้าส่งออก เป็นต้น เก็บรวบรวมจากเอกสารสินค้าที่มีการจัดระเบียบนำเข้าและส่งออก นโยบายรายการสินค้านำเข้าของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

1.6 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์จะมีองค์ประกอบ 5 บทด้วยกัน คือ

บทที่ 1 กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา และข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 2 กล่าวถึงนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรมประกอบไปด้วย นโยบายด้านภาษีอากร การส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออก มาตรการต่างๆ ของกระทรวงอุตสาหกรรม และมาตรการทางด้านการเงินและสินเชื่อ

บทที่ 3 กล่าวถึงระเบียบวิธีในการวิจัย โดยจะนำเสนอการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ แนวความคิดทางทฤษฎีการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศและการวัดผลของการส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานทางทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ nominal rate of protection, effective rate of protection และ effective rate of promotion เพื่อประเมินผลของการคุ้มครองและการส่งเสริมอุตสาหกรรม ที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างอุตสาหกรรมต่อไป

บทที่ 4 ผลของการศึกษา กล่าวถึงการวิเคราะห์โครงสร้างการคุ้มครองและส่งเสริมอุตสาหกรรม ปี 2523, 2528 และ 2533 คำนวณหาค่า nominal rate of protection และ effective rate of protection เพื่อวัดอัตราการคุ้มครองอุตสาหกรรม คำนวณค่า effective rate of promotion เพื่อวัดอัตราการส่งเสริมอุตสาหกรรม รวมถึงผลของการคุ้มครองและส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อโครงสร้างอุตสาหกรรม ปี 2523, 2528 และ 2533 ตามลำดับ

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ โดยจะอธิบายอย่างครอบคลุมทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งเสนอบทสรุปอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ในประเด็นปัญหาที่นำมาศึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อไป